

СУД ЕЎРАЗІЙСКАГА ЭКАНАМІЧНАГА САЮЗА

КАНСУЛЬТАТЫЎНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ

21 сакавіка 2022 года

горад Мінск

Вялікая калегія Суда Еўразійскага эканамічнага саюза ў складзе старшынствуючага, Старшыні Суда Айрыян Э.У., суддзі-дакладчыка Нешатаевай Т.М., суддзяў Ажыбраімавай А.М., Баішава Ж.Н., Коласа Д.Г., Сейцімавай В.Х., Скрыпкінай Г.А., Туманяна А.Э., Федарцова А.А., Чайкі К.Л.,

пры сакратару судовага пасяджэння Панове А.А., даследаваўшы матэрыялы справы, заслухаўшы суддзю-дакладчыка,

кіруючыся пунктамі 46, 50, 68, 69, 73, 96, 98 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, артыкуламі 72, 85 Рэгламенту Суда Еўразійскага эканамічнага саюза,

прадастаўляе кансультацыўнае заключэнне па заяве Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года.

I. Пытанне заяўніка

Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан (далей – заяўнік) звярнулася ў Суд Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Суд) з заявай аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года (далей – Дагавор).

Заяўнік указвае, што згодна з пунктам 2 Палажэння аб сацыяльных гарантыях, прывілеях і імунітэтах у Еўразійскім эканамічным саюзе (дадатак № 32 да Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года; далей – Дадатак № 32) члены Калегіі Еўразійскай эканамічнай камісіі (далей – Камісія, ЕЭК), дырэктары дэпартаментаў,

іх намеснікі і супрацоўнікі Камісіі з'яўляюцца міжнароднымі служачымі.

Заяўнік адзначае, што Дагавор не ўтрымлівае азначэння паняцця «міжнародны служачы», але ў тэорыі міжнароднага права да гэтай катэгорыі адносяцца ўсе штатныя супрацоўнікі міжнародных арганізацый. У сувязі з гэтым заяўнік просіць Суд даць растлумачэнне па наступных пытаннях:

1) ці з'яўляюцца тэрміны «міжнародныя служачыя» і «служачыя міжнароднай арганізацыі» раўназначнымі паняццямі;

2) ці дапушчальна адносіць членаў Калегіі Камісіі, дырэктараў дэпартаментаў, іх намеснікаў і супрацоўнікаў Камісіі да катэгорыі «служачыя міжнароднай арганізацыі»?

II. Кампетэнцыя Суда

У адпаведнасці з пунктам 46 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, які з'яўляецца дадаткам № 2 да Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года (далей – Статут Суда), Суд па заяве дзяржавы-члена або органа Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – ЕАЭС, Саюз) ажыццяўляе растлумачэнне палажэнняў Дагавора, міжнародных дагавораў у рамках Саюза і рашэнняў органаў Саюза.

Згодна з пунктам 49 Статута Суда зварот у Суд ад імені дзяржавы-члена з заявай аб растлумачэнні ажыццяўляецца ўпаўнаважанымі органамі і арганізацыямі дзяржавы-члена, пералік якіх вызначаецца кожнай дзяржавай-членам і накіроўваецца ў Суд па дыпламатычных каналах.

Падпунктам 2 пункта 1 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Казахстан ад 6 мая 2015 года № 20 «Аб органах і арганізацыі, упаўнаважаных на зварот у Суд Еўразійскага эканамічнага саюза» (з улікам змяненняў, унесеныя Указам Прэзідэнта Рэспублікі Казахстан ад 27 лютага 2021 года № 526) устаноўлена, што Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан з'яўляецца адным з органаў, упаўнаважаных на зварот ад імені Рэспублікі Казахстан у Суд з заявай аб растлумачэнні

палажэнняў Дагавора, міжнародных дагавораў у рамках Саюза і рашэнняў органаў Саюза.

Адпаведная інфармацыя была накіравана ў Суд нотай Пасольства Рэспублікі Казахстан у Рэспубліцы Беларусь. Паводле пункта 2 артыкула 10 Рэгламенту Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, зацверджанага рашэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ад 23 снежня 2014 года № 101 (далей – Рэгламент Суда), заява аб растлумачэнні падпісваецца асобай, указанай у пункце 1 артыкула 31 Рэгламенту Суда.

Згодна з падпунктам «б» пункта 1 артыкула 31 Рэгламенту Суда прадстаўнікамі дзяржаў-членаў у Судзе могуць выступаць кіраўнікі ўпаўнаважаных органаў і арганізацый дзяржаў-членаў, вызначаных згодна з пунктам 49 Статута Суда. Заява падпісана міністрам юстыцыі Рэспублікі Казахстан – кіраўніком органа, упאўнаважанага на зварот у Суд у парадку, прадугледжаным пунктамі 46 і 49 Статута Суда.

Пастановай ад 6 снежня 2021 года Суд прыняў да разгляду запыт Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора.

III. Працэдура ў Судзе

Згодна з артыкулам 72 Рэгламенту Суда судаводства па заявах аб растлумачэнні ўключае падачу заявы аб растлумачэнні, іншых дакументаў і матэрыялаў, якія адносяцца да адзначанага ў заяве аб растлумачэнні пытання, або завераных копіяў такіх дакументаў і матэрыялаў, а таксама падрыхтоўку Судом кансультацыйнага заключэння.

Згодна з пунктам 68 Статута Суда парадак разгляду спраў аб растлумачэнні вызначаецца Рэгламентам Суда.

Пункт 73 Статута Суда прадугледжвае, што Суд разглядае справы аб растлумачэнні на пасяджэнні Вялікай калегіі Суда.

У рамках падрыхтоўкі справы да разгляду Судом у парадку пункта 55 Статута Суда атрыманы адказы ад заяўніка, Еўразійскай эканамічнай камісіі, іншых устаноў і арганізацый.

IV. Вывады Суда

1. Згодна з пунктам 1 артыкула 1 Дагавора Бакі засноўваюць Еўразійскі эканамічны саюз, у рамках якога забяспечваецца свабода руху тавараў, паслуг, капіталу і рабочай сілы, правядзенне скаардынаванай, узгодненай або адзінай палітыкі ў галінах эканомікі, вызначаных Дагаворам і міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза.

Паводле пункта 2 артыкула 1 Дагавора Саюз з'яўляецца міжнароднай арганізацыяй рэгіянальнай эканамічнай інтэграцыі, якая валодае міжнароднай правасуб'ектнасцю. Для рэалізацыі кампетэнцыі міжнароднай арганізацыі ў ЕАЭС створаны адпаведныя органы, якія выконваюць міжнародныя функцыі.

Міжнародна-прававы статус Саюза прадугледжвае, што ўстаноўчы Дагавор выступае асноўным актам у рэгуляванні яго ўнутранай арганізацыі (абзац першы пункта 15 кансультацыйнага заключэння Суда ад 11 снежня 2017 года).

Устаноўчы Дагавор у пункце 1 артыкула 8 прадугледжвае, што органамі Саюза з'яўляюцца Вышэйшы Еўразійскі эканамічны савет, Еўразійскі міжурадавы савет, а таксама Камісія і Суд, якія дзейнічаюць на пастаяннай аснове.

Згодна з пунктам 1 артыкула 18 Дагавора Камісія з'яўляецца пастаянна дзеючым рэгулюючым органам Саюза. Камісія складаецца з Савета і Калегіі.

У сваю чаргу, пункт 23 Палажэння аб Еўразійскай эканамічнай камісіі (дадатак № 1 да Дагавора; далей – Палажэнне аб Камісіі) прадугледжвае, што ў Савет Камісіі ўваходзяць па адным прадстаўніку ад кожнай дзяржавы-члена, які з'яўляецца намеснікам кіраўніка ўрада і надзелены неабходнымі паўнамоцтвамі ў адпаведнасці з заканадаўствам сваёй дзяржавы. Калегія Камісіі складаецца з членаў Калегіі Камісіі, адзін з якіх з'яўляецца Старшынёй Калегіі Камісіі (пункт 31 Палажэння аб Камісіі).

У адпаведнасці з пунктам 54 Палажэння аб Камісіі забеспячэнне дзейнасці Савета Камісіі і Калегіі Камісіі ажыццяўляецца дэпартаментамі Камісіі. У склад дэпартаментаў Камісіі ўваходзяць службовыя асобы і супрацоўнікі, якія выконваюць службовыя функцыі ў міжнароднай арганізацыі – Еўразійскім эканамічным саюзе.

Паняцці «службовыя асобы» і «супрацоўнікі» раскрываюцца ў артыкуле 2 Дагавора. Пад «службовымі асобамі» разумеюцца грамадзяне дзяржаў-членаў, прызначаныя на пасады дырэктараў дэпартаментаў Еўразійскай эканамічнай камісіі і намеснікаў дырэктараў дэпартаментаў Камісіі. Пад «супрацоўнікамі» паводле артыкула 2 Дагавора разумеюцца грамадзяне дзяржаў-членаў, якія працуюць у органах Саюза на аснове працоўных дагавораў (кантрактаў), што заключаюцца з імі, і не з'яўляюцца службовымі асобамі.

Такім чынам, Саюз з'яўляецца міжнароднай арганізацыяй, у праваўстаноўчых дакументах якой вызначана Камісія як пастаянна дзеючы орган, а таксама ўпаўнаважаныя асобы, якія выконваюць свае міжнародныя функцыі ў Камісіі і называюцца згодна з устаноўчымі дакументамі Саюза.

2. Пунктам 56 Палажэння аб Камісіі службовыя асобы і супрацоўнікі Камісіі вызначаны міжнароднымі служачымі.

У сваю чаргу, члены Калегіі Камісіі, як і службовыя асобы і супрацоўнікі, з'яўляюцца міжнароднымі служачымі згодна з пунктам 2 Дадатку № 32.

У сувязі з неабходнасцю ўліку кантэксту ў ходзе тлумачэння нормаў міжнароднага дагавора згодна з пунктам 1 артыкула 31 Венскай канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў ад 23 мая 1969 года Вялікая калегія Суда адзначае, што норма пункта 2 Дадатку № 32, выкарыстоўваючы тэрмін «міжнародныя служачыя», мае на мэце ўстанаўленне адзіных патрабаванняў аб незалежнасці асоб, якія працуюць у міжнароднай арганізацыі.

Так, згодна з пунктам 2 Дадатку № 32 міжнародныя служачыя пры выкананні сваіх паўнамоцтваў (выкананні пасадавых (службовых)

абавязкаў) не павінны запытваць або атрымліваць указанні ад органаў дзяржаўнай улады або афіцыйных асоб дзяржаў-членаў, а таксама ад улад дзяржаў, якія не з'яўляюцца членамі Саюза. Яны павінны ўстрымлівацца ад усякіх дзеянняў, несумяшчальных з іх статусам міжнародных служачых.

Згодна з пунктам 3 Дадатку № 32 дзяржавы – члены Саюза абавязваюцца паважаць міжнародны характар паўнамоцтваў міжнародных служачых. Прывілеі і імунітэты ўпаўнаважаным асобам прадастаўляюцца для эфектыўнага, незалежнага выканання імі сваіх паўнамоцтваў (выканання пасадавых (службовых) абавязкаў) у інтарэсах Саюза (пункт 28 Дадатку № 32).

Такім чынам, Вялікая калегія Суда прыходзіць да вываду, што ў адпаведнасці з правам Саюза ў пастаянна дзеючым органе міжнароднай арганізацыі – Еўразійскай эканамічнай камісіі – незалежна выконваюць свае паўнамоцтвы (сłużаць) асобы, якія называюцца ва ўстаноўчым Дагаворы міжнароднымі служачымі.

3. Маючы на ўвазе, што ў Еўразійскім эканамічным саюзе функцыянуюць два пастаянна дзеючых органы (Камісія і Суд), неабходна падкрэсліць, што ў гэтых органах выконваюць свае абавязкі ўпаўнаважаныя асобы: члены Калегіі, службовыя асобы і супрацоўнікі ЕЭК; суддзі, службовыя асобы і супрацоўнікі Апарата Суда (пункт 1 артыкула 18, пункт 1 артыкула 19 Дагавора).

Вялікая калегія Суда адзначае, што згодна з правам Саюза ўнутры міжнароднай службы ў Камісіі адрозніваюцца статус членаў Калегіі Камісіі і статус службовых асоб і супрацоўнікаў.

Члены Калегіі Камісіі выконваюць міжнародныя функцыі згодна з паўнамоцтвамі, замацаванымі ў статутных дакументах Саюза, і валодаюць неабходнымі для іх выканання прывілеямі і імунітэтамі.

Пунктам 18 Дадатку № 32 устаноўлена, што члены Калегіі Камісіі і суддзі Суда Саюза, калі яны не з'яўляюцца грамадзянамі дзяржавы знаходжання, карыстаюцца прывілеямі і імунітэтамі ў аб'ёме, прадугледжаным Венскай канвенцыяй аб

дыпламатычных зносінах ад 18 красавіка 1961 года для дыпламатычнага агента.

Статус службовых асоб і супрацоўнікаў Камісіі вырашаны ў праве Саюза інакш і вызначаны як статус служачых канкрэтнай арганізацыі, якія заключылі з гэтай арганізацыяй працоўны дагавор (кантракт) згодна з раздзелам V Дадатку № 32.

Службовыя асобы і супрацоўнікі Камісіі прафесійна забяспечваюць рашэнне задач, якія выцякаюць з кампетэнцыі органаў Саюза (пункт 2 раздзела III «Вывады Суда» кансультацыйнага заключэння Суда ад 20 снежня 2018 года). Для гарантавання незалежнага выканання міжнародных функцый (пасадавых (службовых) абавязкаў) міжнародным служачым ЕАЭС прадастаўляюцца міжнародныя прывілеі і імунітэты, адзначаныя ў Дагаворы.

Вялікая калегія Суда прыходзіць да вываду аб тым, што члены Калегіі, службовыя асобы і супрацоўнікі Еўразійскай эканамічнай камісіі, валодаючы розным статусам, адносяцца да міжнародных служачых міжнароднай арганізацыі Еўразійскі эканамічны саюз.

4. З улікам выкладзенага Вялікая калегія Суда прадастаўляе наступныя адказы на пытанні Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан:

4.1. Тэрміны «міжнародныя служачыя» і «служачыя міжнароднай арганізацыі» не з'яўляюцца раўназначнымі. Упаўнаважаныя асобы выконваюць функцыі ў канкрэтнай міжнароднай арганізацыі і называюцца згодна з устаноўчым дакументам гэтай арганізацыі.

4.2. Члены Калегіі Камісіі, дырэктары дэпартаментаў, іх намеснікі і супрацоўнікі Камісіі адносяцца да міжнародных служачых (якія выконваюць пасадавыя (службовыя) абавязкі) у міжнароднай арганізацыі Еўразійскі эканамічны саюз.

V. Заключение палажэнні

Копію гэтага кансультатыўнага заключэння накіраваць заяўніку.
Тэкст кансультатыўнага заключэння апублікаваць на афіцыйным
інтэрнэт-сайце Суда.

Старшынствуючы

Суддзі:

Э.У. Айрыян

А.М. Ажыбраімава

Ж.Н. Баішаў

Д.Г. Колас

Т.М. Нешатаева

В.Х. Сейцімава

Г.А. Скрыпкіна

А.Э. Туманян

А.А. Федарцоў

К.Л. Чайка